

РЕШЕНИЕ

№ 37

гр. С., 18.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, II ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и първи декември през две
хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Ирина Р. Славчева

Членове: Ивайло П. Гев
Лилия М. Руневска

при участието на секретаря Цветанка П. Младенова Павлова
като разгледа докладваното от Ирина Р. Славчева Въззивно гражданско дело
№ 20221800500773 по описа за 2022 година

С решение № 260089/21.07.2022 год. по гр.д. № 686/2019 год. на РС-Сливница Главна дирекция „Г.П.“ МВР, гр. С. е осъдена да заплати на Г. И. М. със съдебен адрес гр. П. на основание чл. 178, ал. 1, т. 3 вр. чл. 187, ал. 5, т. 2 от ЗМВР сумата от общо 1763,41 лева, представляваща неплатено възнаграждение за положен извънреден труд за времето от 04.11.2016 год. до 04.11.2019 год., ведно със законната лихва, считано от 04.11.2019 год. до окончателното изплащане, както и сумата 227,48 лева –лихва за забава върху главницата за периода 01.01.2017 год. – 04.11.2019 год. С решението, изменено с определение от 06.10.2022 год. по реда на чл. 248, ал. 1 от ГПК, съдът е осъдил ответника да заплати на ищеца и сумата 720 лева разноски за адвокатско възнаграждение.

Срещу така постановеното решение е подадена въззивна жалба от ответника с твърдения, че същото е постановено в противоречие с материалния закон и събраните по делото доказателства. Моли съда да го отмени и вместо него да постанови друго, с което да отхвърли изцяло предявените искове.

Ищецът оспорва въззивната жалба и моли съда да потвърди решението.

След преценка на събраните по делото доказателства във връзка с доводите на страните, съдът намира за установено от фактическа страна следното:

Правното основание на разглежданите искове е чл. 178, ал. 1, т. 3 във връзка с чл.

179, ал. 1 ЗМВР, чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР и чл. 86 ЗЗД.

Ищецът твърди, че в периода от 04.11.2016 год. – 04.11.2019 год. е работил на длъжността "младши инспектор" в ГПУ-Калотина към РДГП-Д. при ГДГП-МВР, със статут на държавен служител, съгласно чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР. Трудовата си дейност осъществявал на смени, всяка с продължителност 12 часа при режим дневна, нощна и два дни почивка съгласно месечни графици, като отработеното време се е изчислявало сумирано. Ищецът полагал месечно 7 или 8 нощни смени, като от тези през процесния период е положил 1800 часа нощен труд, който преизчислен с коефициент 1,143 часа към дневен труд, възлиза на 2057 часа. Преизчисляването на нощния към дневния труд води до извънреден труд с времетраене 257 часа, който работодателят-ответник по делото не е заплатил на служителя – ищец. При изчисляване на база месечно възнаграждение, увеличено с 50%, съгласно чл. 187, ал. 6 от ЗМВР всеки извънреден час следва да бъде компенсиран по 8,44 лева, т.е. задължението на ответника към ищеца възлиза на 2 169,08 лева за целия процесен период.

Моли съда да постанови решение, с което ответникът бъде осъден да му заплати на основание чл. 178, ал. 1, т. 3 вр. с чл. 187, ал. 5, т. 2 от ЗМВР сумата в размер на 2169,08 лева, представляваща допълнително възнаграждение за положен извънреден труд вследствие преобразуване на нощен към дневен такъв за периода 04.11.2016 год. - 04.11.2019 год., както и сумата 200 лева –лихва за забава върху главницата за периода 01.01.2017 год. – 04.11.2019 год., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на вземането.

В срока по чл. 131 ГПК ответникът взема становище за неоснователност на предявените искове. На ищеца не се дължи заплащане на труд извън редовното работно време, формиран от положен нощен труд, приравнен към дневен за процесния период. Ищецът е държавен служител по смисъла на чл. 142, ал. 1, т. 1 ЗМВР и като такъв служебното му правоотношение и статутът са регламентирани в ЗМВР и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Именно поради тази причина, статутът на ищеца е различен от този на служителите по трудово правоотношение, вкл. по отношение на нормативната уредба, регулираща установеното работно време, нормалната продължителност на нощния труд и неговото заплащане. Уредбата на нощния труд на държавните служители в МВР се съдържа в чл. 187, ал. 1 вр. с ал. 3 и в чл. 179 ЗМВР, чл. 3, чл. 31 и § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г., действащи в исковия период, издадени на основание чл. 179, ал. 2 ЗМВР, както и заповед № 8121р-791/28.10.2014 г. и заповед № 8121з-1429/23.11.2017 г., издадени от министъра на вътрешните работи. Ето защо твърденията на ищеца за празнота в нормативната уредба и необходимост от субсидиарно прилагане на НСОПЗ са неоснователни. Дори да се приеме, че следва да се приложи по аналогия общото трудово законодателство – КТ и чл. 9, ал. 2 НСОПЗ, то в тези случаи следва да се има предвид, че посоченото преизчисляване има отношение към увеличеното заплащане на нощния труд, а не към натрупването на часове, което при надвишаване на законоустановената норма да води до извънреден труд.

Поддържа, че за да има извънреден труд и за да е налице право на допълнително възнаграждение за такъв, е необходимо служителят да е полагал дневен/нощен труд, независимо от частта на денонощието, в което го е полагал над установеното работно време и служителят трябва да е отработил часове над тримесечната норма при сумираното изчисляване на работното време. Претенцията на ищеца за заплащане на извънреден труд, формиран след преобразуването на положения от него нощен труд като работещ на 12 часови смени, по правилата на чл. 9 НСОРЗ, се основава на нормативен акт, който не може да намери приложение в служебното му правоотношение.

В хода на съдебното дирене са събрани писмени доказателства и е изслушано заключение по назначена съдебно – икономическа експертиза, което съдът възприема изцяло като компетентно изготвено. Производството е спирано на основание чл. 229, ал. 1, т. 7 във връзка с чл. 631 ГПК до постановяване на решение по дело С- 262/2020 г. на Съда на Европейския съюз.

По делото не се спори от страните, че ищецът през процесния период е работил по служебно правоотношение при ответника и е бил със статут на държавен служител по смисъла на чл. 142, ал. 1, т. 1, предл. 1 от ЗМВР – "младши инспектор" в ГПУ-Калотина към РДГП-Д. при ГДГП-МВР Полагал е труд на 12 – часови смени по график, включително и за времето от 22. 00 часа до 06. 00 часа, т. е. и през нощта, при сумарно изчисляване на работното време. Според заключението на вещото лице и представените графици за целия процесен период ищецът е положил общо 1752 часа нощен труд. Положеният от ищеца нощен труд, преизчислен в дневен такъв с коефициент 1. 143, възлиза на 2002,536 часа. Разликата между положения нощен труд в часове и приравнения с посочения коефициент за процесния период е общо в размер на 250,536 часа.

Спорът между страните е по приложимото право.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Легалните определения за „нощен труд“ и „извънреден труд“ се съдържат в разпоредбите на чл. 140, ал. 2 от КТ и чл. 143, ал. 1 от КТ. Съгласно първата от тях, нощен е трудът, който се полага от 22,00 ч. до 06,00 ч., а за работници и служители, ненавършили 16-годишна възраст - от 20,00 ч. до 06,00 ч. Съгласно разпоредбата на чл. 143 ал. 1 от КТ, извънреден е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. При това, извънредният труд е допустим само по изключение, докато нощният труд е принципно допустим, но е съчетан с мерки за ограничаване на неблагоприятното му влияние върху работника или служителя. Същевременно, от разпоредбите на чл. 7 и чл. 8 от НСОРЗ се налага извод, че както за нощния, така и за извънредния труд, се заплаща възнаграждение в по- висок размер, в сравнение с възнаграждението за дневен труд в рамките на законоустановените нормативи за работно време. Това означава, че подходът за възмездяване на работника или служителя, включително и държавен служител, полагащ нощен или извънреден труд, е принципно

еднакъв, а различните начини, по които се изчислява това възнаграждение съгласно чл. 7 и чл. 8 от НСОПЗ са израз на конкретна законодателна преценка.

Налице е и съобразена с тези принципи специална нормативна регламентация, касаеща заплащането на труда на държавните служители от системата на МВР: разпоредбата на чл. 176 от ЗМВР предвижда, че брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения, а сред предвидените допълнителни възнаграждения са и тези за извънреден труд (чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР) и за нощен труд (чл. 179, ал. 1 от ЗМВР), което означава, че и този специален закон възприема принципно идентичен подход в тези две хипотези.

Отделно от това, през процесния период е действала редакцията от ДВ, бр. 81 от 2016 г., на разпоредбите на чл. 187, ал. 5-7 от ЗМВР, съгласно която работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, като извънредният труд се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение.

В случая страните не спорят и от събраните по делото доказателства се установява, че ищецът Г. М. е полагал труд на смени, поради което горните разпоредби са относими към настоящия казус. При това, съгласно чл. 187, ал. 3, от ЗМВР, в редакцията ѝ от процесния период, работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8, 12 или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период. Определянето на 24-часова смяна е по изключение. При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период.

На последно място, съгласно чл. 187, ал. 9 от ЗМВР в редакцията ѝ, действала през процесния период, редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. През процесния период е действала Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. на министъра на вътрешните работи. Съгласно чл. 3, ал. 3 от нея, държавните служители от МВР може да полагат труд и през нощта между 22 :00 ч. и 06:00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период, а, съгласно чл. 31 от тази наредба, отработеното време през този период се отчита с протокол. Наредбата за исковия период не урежда хипотезата на трансформиране на нощен труд в дневен, но такава възможност може да се обоснове с разпоредбата на чл. 188, ал. 2 от ЗМВР, съгласно която държавните служители, полагачи труд за времето между 22:00 ч. и 06:00 ч., се ползват със специалната закрила по КТ. Затова съдът намира, че щом в специалния ЗМВР (до изменението на чл. 187, ал. 4 със ЗИДЗМВР, ДВ, бр. 60 от 2020 г.) и в наредбата, издадена по чл. 187, ал. 9 от ЗМВР, липсва изрично правило за отчитане на нощния труд, няма пречка, при сумирано отчитане на работното

време на служителите от МВР, работещи по служебно правоотношение, да се прилагат субсидиарно подзаконовите нормативни актове по прилагането на КТ, вкл. чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ. Обратното тълкуване би означавало да се допуснат различни системи на отчитане на нощния труд, полаган от служителите в МВР и от работниците по трудово правоотношение, което би довело до нарушаване на принципа за равностойно третиране, закрепен в чл. 6 от Конституцията на Република България и чл. 14 от КЗПЧОС. В този случай би се нарушила и забраната, установена в чл. 67, ал. 3 от Закона за държавния служител, Ищецът освен служител на МВР е и държавен служител и съдържанието на чл. 67, ал. 3 от този закон също налага извод, че за исковия период се прилага чл. 9, ал. 2 от общата НСОПЗ, след като в Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 год. на министъра на вътрешните работи липсва изрично правило за отчитане на нощния труд, когато продължителността му надхвърля установените за такъв труд нормативи.

Във връзка с горното, съдът намира за неоснователен довода на жалбоподателя, че ЗМВР е специален закон, който урежда изчерпателно статута на държавните служители в МВР, дава им допълнителни привилегии и права, е оглед спецификата на извършваната от тях работа, поради което нямало основание, те да се ползват от общите привилегии на КТ и НСОПЗ при полагане на нощен и/или извънреден труд. Наистина, ЗМВР и КСО съдържат редица компенсаторни механизми (напр. допълнително възнаграждение за прослужено време, по- продължителен основен платен годишен отпуск, обезщетение при прекратяване на служебното правоотношение, по- благоприятни условия за придобиване право на пенсия), но следва да се има предвид, че всички те са общи, а не специфични, т.е. касаят всички служители в системата на МВР, независимо дали полагат нощен труд или не. От друга страна, предмет на настоящото производство е именно заплащане на нощен труд, който не се компенсира пряко от цитираните по- горе правни възможности. Поради това и с оглед цитираната по- горе разпоредба на чл. 188, ал. 2 от ЗМВР, настоящият съдебен състав намира, че становището за приложимост по отношение на исковия период на установения в чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ коефициент за отчитане на положения от ищеца нощен труд е основателно. По- конкретно, тази разпоредба предвижда при сумирано изчисляване на работното време, нощните часове да се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Следователно, приложимият коефициент е 1,143, който се получава като нормалната продължителност на работното време през деня - 8 часа се раздели на нормалната продължителност на работното време през нощта - 7 часа (доколкото през исковия период в ЗМВР е нямало разпоредба, аналогична на сега съществуващата такава по чл. 187, ал. 1, изречение второ от ЗМВР, която да установява нормалната продължителност на нощното работно време при подневно отчитане на работното време. Празнотата не е въобще в уреждането на материята, а само е налице празнота за исковия период в специалната Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. на МВР и съдът приема, че по този въпрос следва да се приложи общото правило на чл. 140, ал. 1, изречение второ от КТ, съгласно което нормалната продължителност на работното време през нощта при 5- дневна работна

седмица е до 7 часа.

Съдът намира, че така обоснованият подход на изчисление съответства на Решението на СЕС от 24.02.2022г. по дело C-262/20 г., съгласно което не се налага приемане на национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като полицаите и пожарникарите е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня, но при всички случаи в полза на такива работници трябва да се вземат други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да компенсират особената тежест на полагания от тях нощен труд. Именно такава компенсация за полагания от ищеца нощен труд е определеното парично допълнително възнаграждение по посочения по-горе ред.

В същия смисъл са и мотивите по втория въпрос, на който отговаря така цитираното решение на СЕС, съгласно които „ако не е основана на обективен и разумен критерий, всяка разлика в третирането, която разпоредбите на националното право в областта на нощния труд въвеждат по отношение на различни категории работници, намиращи се в сходно положение, би била несъвместима с правото на Съюза и би налагала в такъв случай националният съд да тълкува националното право във възможно най-голяма степен е оглед на текста и целта на съответната разпоредба на първичното право, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, за да гарантира пълната ефективност на тази разпоредба и да достигне до разрешение, съответстващо на преследваната с нея цел”.

Следователно за ищеца се поражда право да претендира допълнително възнаграждение за извънреден труд при наличие на положен такъв, което се доказва по несъмнен начин по делото от заключението по приетата съдебно-счетоводна експертиза. Това възнаграждение възлиза на сумата от 1763,41 лева, поради което претенцията следва да бъде уважена в този размер /искът е изменен – намален в хода на процеса по реда на чл. 214 ГПК до посочената сума/. С оглед допуснатата забава в изплащането на дължимите възнаграждения, в полза на ищеца следва да се присъди и мораторна лихва в изчисления от вещото лице размер – 227,48 лева /искът за мораторна лихва е увеличен в о.с.з. на 13.06.2022 год./.

Тъй като изводите на настоящата инстанция съвпадат с тези на районния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

При този изход на делото въззивникът следва да бъде осъден да заплати на въззиваемия сумата 500 лева, представляваща направените разноси във въззивното производство.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260089/21.07.2022 год. по гр.д. № 686/2019 год. по описа на РС-Сливница.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Г.П.“ - МВР, гр. С. да заплати на Г. И. М. ЕГН ***** от гр. Д. сумата 500 /петстотин/ лева, представляваща направени във въззивното производство разноси, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____